

S. Sayısı : 212

Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı kanuna ek kanun lâiyhası ve Maarif ve Bütçe Encümenleri mazbataları (1/275)

T. C.

Başvekâlet

24. V. 1944

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71-170 6/1390

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülü hakkındaki 3656 sayılı kanuna ek olarak Maarif Vekilliğine hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 28. IV. 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülü hakkındaki 3656 sayılı kanuna ek kanun lâiyhası mucip sebepleri

Devlet daire ve müesseselerinde çalışmakta iken Türk vatandaşlığına kabul edilen yabancı profesör, öğretmen ve mütehassıslara, 3656 ve 3659 sayılı kanunların memuriyete ilk intisap edenler için, tahsil durumları itibariyle, tesbit ettiği aylık verilmek icabetmektedir.

Halbuki memleketimizde muhtelif ilmî ve teknik sahalarda çok faydalı hizmetleri görülen ve memlekete bağlılıkları anlaşması hasebiyle Türk vatandaşlığına alınmış olan bu kabil mütehassıslara Barem Kanunlarının arzedilen bu hükümlerinin tatbiki bunları, çalıştıkları daire, müessese ve fakültelerden ayırmak zaruretinde bırakacak ve bu yüzden bilhassa fakültelerimizi henüz muhtaç oldukları değerli bilgi ve ihtisas adamlarından mahrum bırakacaktır.

Bu sebeple 3656 ve 3659 sayılı kanunlara tabi daire ve müesseselerde müstahdem iken Türk vatandaşlığına alınmış ve alınacak olan bu kabil mütehassıslar hakkında tahsil durumları ve mezkûr kanunlara tabi daire ve müesseselerde geçen hizmet müddetleri itibariyle 3656 sayılı kanunun muvakkat 2 nci maddesinin A fıkrası esasları dairesinde bir intibak muamelesi tatbik edilerek alabilecekleri aylığın tesbiti lüzumlu görülerek ilişik kanun lâiyhası hazırlanmıştır.

T. B. M. M.

Maarif Encümeni

Esas No: 1/275

Karar No. 8

12 . VI . 1944

Yüksek Reislige

Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülü hakkındaki 3656 sayılı kanuna ek olarak Maarif Vekilliğine hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetinin 28 . IV . 1944 tarihli ietimanda Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası Yüksek Reislüklerinin havalesi gereğince encümenimizce Maarif Vekili de hazır bulunduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Lâyihanın hedefi; Devlet daire ve müesseselerinde çalışmakta iken Türk vatandaşlığına kabul edilen yabancı profesör, öğretmen ve mütehasısların mukavelelerinin inkızasından sonra da istihdamlarına lüzum görülmesi halinde aylıkları tesbit olunurken kıdemsizlik bakımından uğrayacakları zararın telâfisidir. Bu türlü bir muamele Devletimizin nisfet şiarına uygun olacağı gibi müesseselerimizde hizmetlerine ihtiyaç duyduğumuz unsurların buralardan kaçmalarını da önliyecektir. Bu itibarla lâyihanın encümenimizce yapılan ve aşağıda gösterilen tedillerle kanunlaşması muvafık görülmüştür.

1. — Hükümetten gelen lâyihanın birinci maddesinin birinci fıkrasında (3656 ve 3659 sayılı kanunlara tabi daire ve müesseselerde mukavele ile çalışan yabancı profesör, öğretmen ve mütehasıslardan müstahdem iken Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına kabul edilen ve edilecek olanlar hakkında aşağıdaki hükümler tatbik olunur) denmektedir.

Encümenimiz müesseselerimizde çalışmakta iken Türk vatandaşlığına kabul olunan yabancı profesör, öğretmen ve mütehasısların mutlak olarak lâyihanın derpiş ettiği nimetlere mazhar kılmalarını doğru bulmamış bu türlü nimetlerin ancak cari mukavelelerin inkızasından sonra da eski hizmetlerinde devamları uygun görülecek olanlara hasredilmesini düşünmüş ve bu maksadı sağlamak üzere lâyihanın birinci maddesini şu şekilde değiştirmiştir :

« 3656 ve 3659 sayılı kanunlara tabi daire ve müesseselerde mukavele ile profesör, öğretmen ve mütehasıs sıfatıyla müstahdem iken Türkiye

Cumhuriyeti vatandaşlığına kabul edilmiş veya edilecek olan yabancılardan mukavelelerinin bitiminden sonra da Devlet memuru olarak eski hizmetlerine devamları uygun görülecekler hakkında aşağıdaki hükümler tatbik olunur ».

2. Lâyihanın birinci maddesinin (A) fıkrası bahis mevzuu olan elemanların Türk vatan-daşı olduktan sonra kanuni mevzuatımıza göre alabilecekleri aylık tesbit olunurken bunların tahsil durumlarına ve vatandaşlığa alındıkları tarihe kadar müesseselerimizde geçirdikleri hizmet müddetine bakılmasını emretmektedir. Hükûmetle akdetmiş olduğu mukavelenin yürürlükte bulunduğu sırada Türk vatandaşlığına geçecek ve hizmetimizde kalması uygun görülecek olan bir yabancıyı aylığını tesbit muamelesi bu mukavele sona erdikten sonra yapılacağı için hizmet müddetinin hesaplanmasında Türk vatandaşlığına alınmasının değil de mukavelesinin bittiği tarihin had olarak kabulü uygun görülmüş ve bu maksadı sağlamak üzere de (A) fıkrasının baş tarafındaki (tahsil durumlarına ve vatandaşlığa alındıkları tarihe kadar) kelimeleri yerine (tahsil durumlarına ve son mukavelelerinin bittiği tarihe kadar) kelimeleri konmuştur.

3. Türk vatandaşlığına kabul olunan bir yabancı profesör, öğretmen veya mütehasısın uzun zamandanberi hizmetimizde bulunmakta olması ve arka arkaya kendisiyle muhtelif mukaveleler aktedilmiş bulunabileceği de gözönünde tutularak aylığının tesbitinde son mukavelesi ile almakta olduğu miktarların esas teşkil etmesi zaruri görülmüş ve bunu sağlamak maksadiyle de (B) fıkrasının başındaki mukavele kelimesinin evveline bir (son) kaydi ilâve olunmuştur.

4. Lâyihanın birinci maddesinin (B) fıkrası Türk vatandaşlığına kabul olunan ihtisas unsurlarının tesbit olunacak aylıklarıyla son mukavelelerinin nâtik bulunduğu miktar arasında, bu miktar lehine fark bulunduğu takdirde bu farkın birinci dereceye muhassas aylık yekûnunu aşmamak şartıyla tesviye olunmasını emreylemektedir.

Bu suretle bir fark tesviyesinin işbu lâyihamın kanunlaşmasından sonraki zamana munhasır kalmaması lüzumlu görülmüş bu cihetin temini için fıkraya ona göre kayıt konmuştur.

Bu tadiller dairesinde lâyihamı kanunlaştırmanın muvafık olacağını arzeder ve havalesi gereğince Bütçe Encümenine gönderilmek üzere saygılarımızla Yüksek Reisliğe sunarız.

Maarif En. Reisi N. M. M.

M. M.

Sivas

Sivas

R. Ş. Sırer

R. Ş. Sırer

Kâtip
Urfa Ankara Aydın
S. K. Yetkin B. Baykan A. S. Levent

Bingöl Bolu Çanakkale
T. Banguoğlu H. R. Öymen R. N. Güntekin

Eskişehir İstanbul İzmir
İ. U. Aykurt A. K. Akyüz E. Çınar

İzmir

Sinob

Ş. Yunus

İ. H. Sevik

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Mazbata No. 116

Esas No. 1/275

12 . VII . 1944

Yüksek Reisliğe

Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülü hakkındaki 3656 sayılı kanuna ek olarak Maarif Vekilliğince hazırlanan ve 24 . V . 1944 tarih ve 6/1390 sayılı Başvekâlet tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Maarif Encümeni mazbatasıyla birlikte Encümenimize tevdi buyurulmakla Maarif Vekili Hasan Âli Yücel ve Maliye Vekilliğinin salâhiyetli memuru hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Lâyiha, yabancı profesör, mütehasıs ve öğretmenlerden Türk vatandaşlığına kabul edilenlerin 3656 sayılı Teadül Kanununa intibaklarını temin makadiyle hazırlanmıştır. İhtisaslarından istifade edilen bu nevi hizmet erbabının Teadül Kanununun umumî esaslarına göre kadrolandırılmaları filhakika kendilerini mahrumiyete düşürecek ve belki de bu zevatın vazifelerinden ayrılma- larını mucip olacaktır. Bunlar için derpiş olunan intibak şekli Encümenimizce de uygun görülmüş ve Maarif Encümeni metni «Eski hizmetlerine devamları» yerine «Meslekleri dâhilin-

deki vazifelere devamları» şeklinde bir tadille kabul olunmuştur. Encümenimiz bu fıkra ile, bu kabil kimselerin meslekleri dâhilindeki diğer hizmetlerde kullanılabilmesi hususunda Hükümeti serbest bırakmak istemiştir.

Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis

Rs. V.

M. M.

Çorum

Kastamonu

Tokad

İ. Eker

Mezundur

H. N. Keşmir

Kâtip

İstanbul

Antalya

Aydın

F. Öymen

N. E. Sumer

Gl. R. Alpman

Bolu

Diyarbakır

Edirne

Dr. Z. Ülgen

R. Bekit

M. N. Gündüzalp

Giresun

İstanbul

İzmir

A. Sayar

H. Kortel

M. Birsal

Kayseri

Rize

Yozgad

F. Baysal

T. B. Balta

S. İçöz

Zonguldak

H. A. Kuyucak

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülü hakkındaki 3656 sayılı kanuna ek kanun lâyihası

MADDE 1. — 3656 ve 3659 sayılı kanunlara tabi daire ve müesseselerde mukavele ile çalışan yabancı profesör, öğretmen ve mütehassıslardan müstahdem iken Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına kabul edilmiş ve edilecek olanlar hakkında aşağıdaki hükümler tatbik olunur:

a) Tahsil durumlarına ve vatandaşlığına alındıkları tarihe kadar yukarıda yazılı daire ve müesseselerde geçen hizmet müddetlerine göre 3656 sayılı kanunun 3 ncu maddesiyle muvakkat ikinci maddesinin (A) fıkrası esasları dairesinde alabilecekleri aylık miktarı tesbit olunur.

Bir terfi müddetine baliğ olmaması dolayısıyla bu intibakın icrasında nazarı itibare alınmayan hizmet müddeti, tesbit edilen aylık derecesindeki terfi sırasında nazarı itibare alınır.

b) Mukavele ile almakta oldukları ücret A fıkrasına göre tesbit olunacak müktesep haklardan fazla olanlara aradaki fark, terfi suretiyle telâfi edilmeye kadar, ödenmekte devam olunabilir.

Ancak, aylık ve fark olarak verilecek istihkak yekûnu Teadül Kanununa göre birinci dereceye muhassas aylık yekûnunu geçemeyeceği gibi fark olarak ödenecek para da dairesinin bağlı bulunduğu vekâlete tabi alelûmum teşkilât haricindeki daire ve müesseseler-

MAARİF ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülü hakkındaki 3656 sayılı kanuna ek kanun lâyihası

MADDE 1. — 3656 ve 3659 sayılı kanunlara tabi daire ve müesseselerde mukavele ile profesör, öğretmen ve mütehassis sıfatıyla müstahdem iken Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına kabul edilmiş veya edilecek olan yabancıardan mukavelelerinin bitiminden sonra da Devlet memuru olarak eski hizmetlerine devamları uygun görülecekler hakkında aşağıdaki hükümler tatbik olunur :

A) Tahsil durumlarına ve son mukavelelerinin bittiği tarihe kadar yukarıda yazılı daire ve müesseselerde geçen hizmet müddetlerine göre 3656 sayılı kanunun 3 ncu maddesiyle muvakkat ikinci maddesinin (A) fıkrası esasları dairesinde alabilecekleri aylık miktarı tesbit olunur.

Bir terfi müddetine baliğ olmaması dolayısıyla bu intibakın icrasında nazarı itibare alınmayan hizmet müddeti, tesbit edilen aylık derecesindeki terfi sırasında nazarı itibare alınır.

B) Son mukavele ile almakta oldukları ücret (A) fıkrasına göre tesbit olunacak müktesep haklarından fazla olanlara aradaki fark, terfi suretiyle telâfi edilinceye kadar ve bu kanunun neşri tarihinden itibaren ödenmekte devam olunabilir.

Ancak, aylık ve fark olarak verilecek istihkak yekûnu Teadül kanununa göre birinci dereceye muhassas aylık yekûnunu geçemeyeceği gibi fark olarak

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı kanuna ek kanun lâyihası

MADDE 1. — 3656 ve 3659 sayılı kanunlara tabi daire ve müesseselerde mukavele ile profesör, öğretmen ve mütehassis sıfatıyla müstahdem iken Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına kabul edilmiş veya edilecek olan yabancıardan mukavelelerinin bitiminden sonra da Devlet memuru olarak meslekleri dâhilindeki vâzifelere devamları uygun görülecekler hakkında aşağıdaki hükümler tatbik olunur:

A) Tahsil durumlarına ve son mukavelelerinin bittiği tarihe kadar yukarıda yazılı daire ve müesseselerde geçen hizmet müddetlerine göre 3656 sayılı kanunun üçüncü maddesiyle muvakkat ikinci maddesinin (A) fıkrası esasları dairesinde alabilecekleri aylık miktarı tesbit olunur.

Bir terfi müddetine baliğ olmaması dolayısıyla bu intibakın icrasında nazarı itibare alınmayan hizmet müddeti, tesbit edilen aylık derecesindeki terfi sırasında nazarı itibare alınır.

B) Son mukavele ile almakta oldukları ücret (A) fıkrasına göre tesbit olunacak müktesep haklardan fazla olanlara aradaki fark, terfi suretiyle telâfi edilinceye kadar ve bu kanunun neşri tarihinden itibaren ödenmekte devam olunabilir.

Ancak, aylık ve fark olarak verilecek istihkak yekûnu Teadül kanununa göre birinci dereceye muhassas aylık yekûnunu geçemeyeceği gibi fark olarak ödenecek para da dairesinin

Hü.

de ve tekaütlük muamele ve hesaplarında müktesep hak teşkil etmez.

Almakta oldukları ücretleri müktesep haklarından noksan olanlar; bu ücretleri 3656 sayılı kanunun birinci maddesinde yazılı derecelerden birine tekabül ediyorsa o dereceye, etmiyorsa en yakın dereceye, iki derecenin tam ortasında ise üst dereceye ithal edilirler ve bu suretle ithal edildikleri derece aylığı almakta oldukları ücretten az ise aradaki fark terfi suretiyle telâfi edilinceye kadar kendilerine ödenebilir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

28. IV. 1944

Bş. V.	Ad. V.
Ş. Saracoğlu	A. R. Türel
M. M. V.	Da. V.
A. R. Artunkal	Hilmi Uran
Ha. V.	Ma. V.
N. Menemencioğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.
Yücel	Sırrı Day
İk. V.	S. İ. M. V.
Fuad Sirmen	Dr. H. Alataş
G. İ. V.	Zr. V.
Suad H. Ürgüblü	Ş. R. Hatipoğlu
Mü. V.	Ti. V.
A. F. Cebesoy	C. S. Siren

Mf. E.

ödenecek para da dairesinin bağlı bulunduğu vekâlete tabi ailemum teşkilât haricindeki daire ve müesseselerde ve tekaütlük muamele ve hesaplarında müktesep hak teşkil etmez.

Almakta oldukları ücretleri müktesep haklarından noksan olanlar; bu ücretleri 3656 sayılı kanunun birinci maddesinde yazılı derecelerden birine tekabül ediyorsa o dereceye, etmiyorsa en yakın dereceye, iki derecenin tam ortasında ise üst dereceye ithal edilirler ve bu suretle ithal edildikleri derece aylığı almakta oldukları ücretten az ise aradaki fark terfi suretiyle telâfi edilinceye kadar kendilerine ödenebilir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

B. E.

bağlı bulunduğu vekâlete tâb ailemum teşkilât haricindeki daire ve müesseselerde ve tekaütlük muamele ve hesaplarında müktesep hak teşkil etmez.

Almakta oldukları ücretleri müktesep haklarından noksan olanlar; bu ücretleri 3656 sayılı kanunun birinci maddesinde yazılı derecelerden birine tekabül ediyorsa o dereceye, etmiyorsa en yakın dereceye, iki derecenin tam ortasında ise üst dereceye ithal edilirler ve bu suretle ithal edildikleri derece aylığı almakta oldukları ücretten az ise aradaki fark terfi suretiyle telâfi edilinceye kadar kendilerine ödenebilir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

MADDE 3. — Maarif Encümeninin 3 ncü maddesi aynen.